внаслідок чого з кожним роком зростає кількість студентів, віднесених до спеціальної медичної групи. Крім того, ситуацію у таких студентів погіршує незавершений процес адаптації, відсутність остаточно сформованих необхідних якостей у момент вимушеної зміни формату навчання.

*Література :*

1. Кукурудзяк А., Байдюк М., урок фізичної культури в умовах онлайн навчання. *Педагогічні науки*. 2023. № 81 с 18-21

2. Білавич, Г., Власій, О., Савчук, Б. Вплив цифровізації освіти, дистанційного навчання на розвиток рухової активності та збереження здоров'я здобувачів освіти. *Молодь і ринок*. 2021. №11/197.

3. Чижик Є. С. Сучасні здоров'язбережувальні технології в освіті та популяризація здорового способу життя. *Актуальні проблеми фізичного розвитку сучасної молоді у період воєнного стану* : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 28 листопада 2024 р.). Кривий Ріг, 2024. С. 120-122

**УДК: 378.147:657.471.6**

## ІНТЕГРАЦІЯ ПОДАТКОВИХ ЗНАНЬ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ОБЛІКОВИХ ДИСЦИПЛІН: ПРИКЛАД РОЗРАХУНКУ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ

*Сук П.Л.,д.е.н., професор,*
*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України "Ніжинський агротехнічний інститут"*

Щоб здійснювати діяльність в аграрному секторі економіки

підприємства повинні використовувати витрати.

Витрати, що виникають в одному періоді, а відображаються у фінансових результатах у наступних періодах, є витратами майбутніх періодів (далі – ВМП).

У Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності наведено визначення ВМП як витрат, що мали місце протягом поточного або попередніх звітних періодів, але належать до наступних звітних періодів [1].

Згідно Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій до ВМП відносяться витрати, пов'язані з підготовчими до виробництва роботами в сезонних галузях промисловості; з освоєнням нових виробництв та агрегатів; сплачені авансом орендні платежі; оплата страхового поліса; оплата торгового патенту; передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.

ВМП обліковують на рахунку 39 "Витрати майбутніх періодів", за дебетом якого ВМП накопичуються, а за кредитом – вони списуються (розподіляються) та включаються до складу витрат звітного періоду [2; 3].

У Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1) ВМП відображаються в активі, розділі ІІ "Оборотні активи", статті "Витрати майбутніх періодів" [1; 4].

Щоб включити ВМП у наступні періоди використовують різні методи. Наприклад, можна застосовувати метод розподілу ВМП на основі податку на прибуток від реалізації робіт.

Роботи – це операції, що виконуються у процесі господарської діяльності підприємства, при виробництві продукції (товарів) та наданні послуг.

Ставка податку на прибуток від реалізації робіт дорівнює 18 % із валового прибутку від реалізації робіт.

В Податковому кодексі України встановлено порядок обчислення та сплати податку на прибуток підприємств [5], а в НП(С)БО 17 “Податок на прибуток” визначено методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати, доходи, активи і зобов’язання з податку на прибуток та її розкриття у фінансовій звітності [6].

Доходом (виручкою) від реалізації робіт є загальний дохід (виручка) від реалізації робіт без вирахування наданих знижок, повернення коштів за не виконані або виконані неякісно роботи та непрямих податків і зборів (податку на додану вартість, акцизного податку тощо).

Чистий дохід (виручка) від реалізації робіт визначається як різниця між доходом від реалізації робіт і наданими знижками, сумами повернених коштів за не виконані або виконані неякісно роботи, доходами, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податками і зборами [4; 7].

Дохід (виручка) від реалізації робіт обліковується на субрахунку 703 “Дохід від реалізації робіт і послуг” рахунку 70 “Доходи від реалізації”.

За кредитом субрахунку 703 показують збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належну суму непрямих податків (акцизного податку, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестрахування (у кореспонденції з субрахунком 705 “Перестрахування”); результат зміни резервів незароблених премій (у страхових організаціях); та списання у порядку закриття на рахунок 79 “Фінансові результати”.

Інформацію про виробничу собівартість реалізованих робіт узагальнюють на субрахунку 903 “Собівартість реалізованих робіт і послуг” рахунку 90 “Собівартість реалізації”.

За дебетом субрахунку 903 (рахунку 90) накопичується фактична собівартість виконаних робіт, за кредитом вона списується в порядку

закриття дебетових оборотів на субрахунок 791 “Результат операційної діяльності” або рахунок 79 “Фінансові результати”.

Валовий прибуток (збиток) від реалізації робіт реєструють на субрахунку 791 (або рахунку 79). За кредитом субрахунку (рахунку) накопичується в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації робіт (субрахунок 703 або рахунок 70), за дебетом – сума в порядку закриття рахунків з обліку собівартості реалізованих робіт (субрахунок 903 або рахунок 90).

Податок на прибуток облічують на рахунках 64 “Розрахунки за податками й платежами” (або субрахунку 641 “Розрахунки за податками”) і 98 “Податок на прибуток”.

За кредитом рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами” відображаються нараховані платежі до бюджету, за дебетом – належні до відшкодування з бюджету податки, їх сплата, списання тощо.

На субрахунку 641 “Розрахунки за податками” ведеться облік податків, які нараховуються та сплачуються відповідно до чинного законодавства (податок на прибуток, податок на додану вартість, інші податки).

На рахунку 98 “Податок на прибуток” ведеться облік суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов’язання і відстроченого податкового активу і визначається відповідно до НП(С)БО 17 “Податок на прибуток” [6]. На цьому рахунку також ведеться облік відрахувань до Державного бюджету України від доходів за державними грошовими лотереями і податку на доходи від страхової діяльності”.

За дебетом рахунку відображаються нараховані суми податку на прибуток, відрахувань до Державного бюджету України від доходів від проведення державних грошових лотерей і податку на доходи від страхової діяльності, за кредитом – включення до фінансових результатів на рахунку 79 “Фінансові результати”.

Обліковують податок на прибуток від реалізації робіт такими кореспонденціями: 1) дебет субрахунку 791 або рахунку 79 і кредит рахунку 98 “Податок на прибуток”; 2) дебет рахунку 98 і кредит субрахунку 641 “Розрахунки за податками” або рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами” [2; 3].

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) (форма № 2) сума витрат (доходу) з податку на прибуток від реалізації робіт знаходиться у статті “Витрати (дохід) з податку на прибуток” (код рядка 2300) у складі податку на прибуток підприємства [1; 4].

Розрахунок податку на прибуток від реалізації робіт здійснюється за формулою:

$$ППРР = ВПРР \times 18\%,$$

де: *ППРР* – податок на прибуток від реалізації робіт; ВПРР – валовий прибуток від реалізації робіт; 18% – ставка податку на прибуток від реалізації робіт.

Річну суму розподілу ВМП за методом на основі податку на прибуток від реалізації робіт обраховують множенням суми розподілу ВМП на коефіцієнт розподілу ВМП, який вираховують діленням податку на прибуток від реалізації робіт за відповідні періоди на плановий обсяг податку на прибуток від реалізації робіт за увесь період.

При відрахуванні ВМП у наступні періоди за методом на основі податку на прибуток від реалізації робіт користуються такими формулами:

$$РСРВМП = СРВМП \times КРВМП,$$

де: *РСРВМП* – річна сума розподілу ВМП; СРВМП – сума розподілу ВМП; *КРВМП* – коефіцієнт розподілу ВМП.

$$КРВМП = ОППРР : ПОППРР,$$

де*: ОППРР* – плановий або фактичний обсяг податку на прибуток від реалізації робіт за окремі періоди; *ПОППРР* – плановий обсяг податку на прибуток від реалізації робіт за увесь період.

Розраховувати метод розподілу ВМП на основі податку на прибуток від реалізації робіт можна також за іншим варіантом:

$$РСРВМП = ОППРР \times КРВМП,$$

$$КРВМП = СРВМП : ПОППРР.$$

Прораховувати аллокацію (від англ. allocation – розподіл, розміщення) ВМП між послідуючими періодами можна двома способами методу на основі податку на прибуток від реалізації робіт: 1) із первісної (початкової) суми ВМП; 2) із залишкової (поточної) суми ВМП.

Висновки. Виконувати ессаймент (від англ. assignment – розподіл) ВМП можна за методом на основі податку на прибуток від реалізації робіт.

Податок на прибуток від реалізації робіт вираховується за ставкою 18 % із валового прибутку від реалізації робіт.

Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не визначено методи розподілу ВМП. Їх підприємство може використовувати на свій розсуд або створювати метод розподілу ВМП. Податок на прибуток від реалізації робіт може бути основою для формування методу розподілу ВМП.

Списувати ВМП у наступні періоди можна за методом на основі податку на прибуток від реалізації робіт двома способами: 1) із первісної (початкової) суми ВМП; 2) із залишкової (поточної) суми ВМП.

*Література :*

1. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 р. № 433. URL : https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv#Text

(дата звернення 1.11. 2025).

2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затверджено наказом Міністерства фінансів України 30 листопада 1999 р. № 291. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text (дата звернення 1.11. 2025)..

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України 30 листопада 1999 р. № 291. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення 2.11. 2025).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності", затверджено наказом Міністерства фінансів України 7 лютого 2013 р. № 73. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення 1.11. 2025).

5. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text. (дата звернення 3.11. 2025).

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 "Податок на прибуток", затверджено наказом Міністерства фінансів України 28 лютого 2000 р. № 353. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text. (дата звернення 1.11. 2025).

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290. URL. : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text (дата звернення 4.11. 2025).